

فصلنامه علمی تخصصی پژوهش‌های گردشگری و توسعه پایدار
سال دوم، شماره ۴ (پیاپی: ۷)، پاییز ۱۳۹۸

ارزیابی توان گردشگری کلانشهر تبریز در ایجاد شهر خلاق

تاریخ دریافت: ۹۸/۰۶/۱۰

تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۷/۲۴

کد مقاله: ۸۶۵۸۲

علی پناهی^۱، مجید داداش پور مقدم^۲

چکیده

هر منطقه‌ای با بهره‌برداری از توان‌ها و قابلیت‌های گردشگری می‌تواند زمینه‌ای پویا و فعال برای توسعه منطقه فراهم نماید. به همین دلیل تحلیل توان‌ها و قابلیت‌های مزبور به‌گونه‌ای جغرافیایی، ضرورتی ویژه پیدا کرده است. امروزه اکثر شهرها به‌خصوص کلان‌شهرها در چهارچوب یک برنامه عملیاتی به آن پرداخته‌اند بنابراین با توجه به اهمیت موضوع، این پژوهش به ارزیابی توان گردشگری کلانشهر تبریز در ایجاد شهر خلاق می‌پردازد. توان گردشگری شهر تبریز در قالب ۴ مولفه اجتماعی و فرهنگی، تاریخی و معماری، طبیعی و مسائل زیرساختی مورد ارزیابی قرار گرفت. ابزار گردآوری اطلاعات مصاحبه بود. جامعه آماری پژوهش نخبگان شهری بوده‌اند. حجم نمونه پژوهش ۳۰ نفر که براساس رویکرد اشیاع نظری انتخاب شده‌اند. نتایج پژوهش نشان داد شهر تبریز دارای توان، ظرفیت و پتانسیل گردشگری بی‌نظیری است. بررسی توان گردشگری شهر بیانگر آن است که توان گردشگری شهر تبریز در حوزه‌ها و مؤلفه‌های فرهنگی و آداب‌ورسوم با ۸۷ درصد و مؤلفه‌های تاریخی و معماری با ۷۶ درصد بیشتر از دیگر حوزه‌هاست. حوزه زیرساختی با ۵۴ درصد توان گردشگری، ضعیف‌ترین مخلفه شهر تبریز به لحاظ گردشگری محسوب می‌شود. این امر بیانگر آن است که مسئولین شهر تبریز برای ایجاد شهر خلاق گردشگری روی پتانسیل‌های اجتماعی و فرهنگی، آداب‌ورسوم و مؤلفه‌های تاریخی و معماری توجه ویژه‌ای داشته باشند. همچنین نتایج حاکی از آن است که ساختار اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی گردشگران شهر تبریز از یک‌طرف در تعامل با عوامل محیط گردشگری شهر (اعم از محیط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، معماری و تاریخی، سیاسی، ملی و بین‌المللی گردشگری) و از طرف دیگر متأثر از ساختار و عوامل داخلی سیستم گردشگری شهر (اعم از ساختار اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی محلی و ساختار جاذبه) شکل گرفته است. بنابراین مسئولین شهری تبریز باید برای توسعه زمینه‌های خلاق گردشگری شهر این ساختار را موردتوجه قرار دهند.

واژگان کلیدی: گردشگری، توان گردشگری، شهر خلاق، کلانشهر تبریز

۱- استادیار و عضو هیات علمی گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، تبریز، ایران
panahin@yahoo.com

۲- دانشجوی دکترای جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، تبریز، ایران
dr.majid.dm@gmail.com